

Wolna Ukraina, próbując odtwarzać własne struktury służb specjalnych, na podobieństwo modelu obowiązującego w czasach radzieckich, doprowadziła do wojny między strukturami bezpieczeństwa i wywiadu. Na rozkaz szefa Służby Bezpieki Ukrainy generała Leonida Derkacza na lotnisku Boryspol została przeprowadzona rewizja osobista... szefa Głównego Zarządu Wywiadu Ministerstwa Obrony Ukrainy generała Igora Smieszko. Była to sprawa bezprecedensowa. Co najlepsze następcą generała Derkacza na stanowisku szefa SBU jakiś czas potem został generał Igor Smieszko.

Służby specjalne Ukrainy

Kazimierz Kraj

W latach 1918 – 1991 na obszarze ówczesnej Ukraińskiej Republiki Socjalistycznej funkcjonowały radzieckie służby specjalne. W okresie od 1941 do ok. 1947 r. w ramach Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów funkcjonowała Służba Bezpieki (SB). Służba Bezpieczeństwa prowadziła działalność wywiadowczą i kontrwywiadowczą. Jej kierownikiem w latach 1941 – 1947 był Mykoła Arsenycz.

Struktura Służby Bezpieki pokrywała się ze schematem organizacyjnym Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów. W jej skład wchodziły: Referat Krajowy SB (wydziały wywiadu i kontrwywiadu), trzy Okręgowe Referaty SB (wywiad i kontrwywiad), sześć Referatów Nadrejonowych (kontrwywiad i grupy bojowe) oraz 26 Referatów

Rejonowych jako podstawowe placówki robocze Służby Bezpieki składające się z komórek kontrwywiadowczych oraz grup bojowych.

Na najniższym poziomie organizacyjnym OUN działali tzw. informatorzy kuszczowi. Informatorzy SB przenikali do radzieckich, polskich, niemieckich oraz organizacji ukraińskich, organów ścigania, wojska, aparatu bezpieczeństwa i niektórych środowisk, w celu zbierania interesujących OUN informacji. W ramach prowadzenia operacji kontrwywiadowczych agenci służby byli plasowani także w nacjonalistycznych organach bezpieczeństwa z zadaniami ujawniania agentury we własnych szeregach. Grupy bojowe Służby Bezpieki likwidowały osoby zagrażające bezpieczeństwu OUN oraz Ukraińskiej Powstańczej Armii. Wykonywały także akcje o charakterze terrorystycznym.

Po rozpadzie Związku Radzieckiego dekretem z 20 września 1991 r. został rozwiązany ukraiński Komitet Bezpieczeństwa Państwowego (KGB). W okresie przejściowym utworzono Ministerstwo ds. Bezpieczeństwa Narodowego, Obrony i Sytuacji Nadzwyczajnych, którego kierownikiem został generał Jewhen (Jewgienij) Marczuk. Ostatnim przewodniczącym ukraińskiego KGB był generał Nikołaj Gołuszko, później szef Służby Bezpieczeństwa Narodowego Ukrainy (1991) oraz w latach 1993 – 1994 dyrektor Federalnej Służby Kontrwywiadu FR, poprzedniczki FSB.

W systemie służb specjalnych Ukrainy działają: Główny Zarząd Wywiadu Ministerstwa Obrony Ukrainy (GUR), Służba Bezpieczeństwa Ukrainy (SBU), Służba Wywiadu Zagranicznego Ukrainy (SWZ), Milicja Podatkowa Ukrainy, Narodowe Biuro Śledcze Ukrainy (NBR) oraz Milicja Specjalna MSW Ukrainy. Kolejnymi służbami, które możemy uznawać za specjalne są: Państwowa Służ-

Jewgienij Marczuk, ur. w 1941 r., ukraiński działacz polityczny, funkcjonariusz służb specjalnych ZSRR i Ukrainy (zastępca szefa KGB USRR), pierwszy szef SBU w latach 1991 – 1994, wicepremier i premier w latach 1995 – 1996, doktor kryminalistyki, generał armii. Zajmował szereg innych stanowisk: sekretarza Rady Bezpieczeństwa i Obrony Ukrainy (1999 – 2003), ministra obrony 2003 – 2004, deputowany do Rady Najwyższej Ukrainy. Od 2006 r., po przegranych wyborach parlamentarnych, znalazł

się w drugiej lidze ukraińskiego świata politycznego.

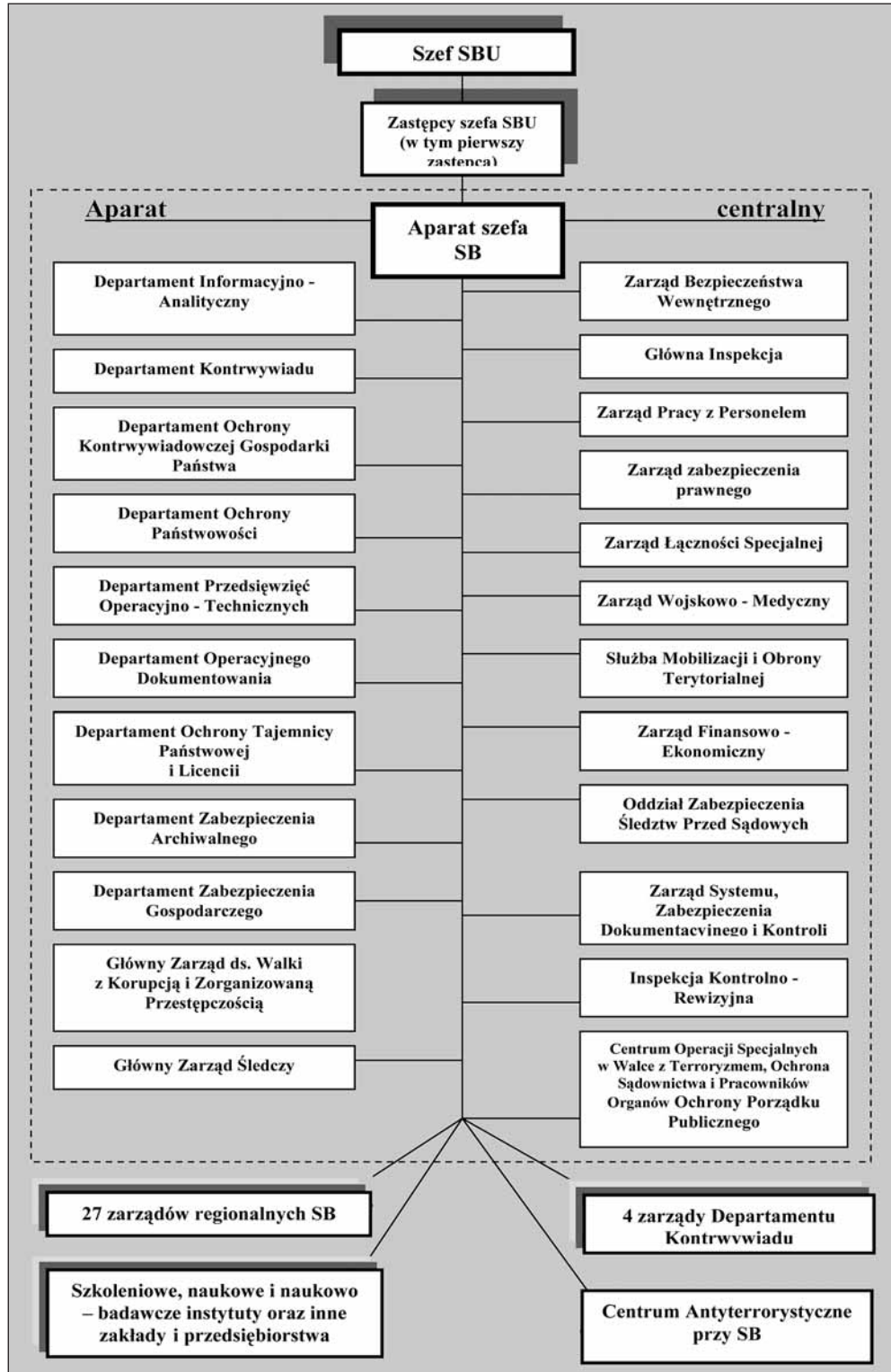
Walerij Malikow, ur. w 1942 r., generał pułkownik, absolwent Uniwersytetu Charkowskiego (ekonomia), Wyższych Kursów KGB oraz kursów przy Wyższej Czerwonego Sztandaru Szkole KGB. Służył w KGB od 1970 r., w latach 1988 – 1991 był naczelnikiem KGB Obwodu Czerkaskiego, następnie od 1991 r. zastępcą przewodniczącego SBU, szef zarządu SBU w Kijowie i Obwodzie Kijowskim. W latach 1994 – 1995 przewodniczącym SBU, następnie doradcą premiera Ukrainy, a w latach 1996 – 1997 głównym konsultantem w Sekretariacie Rady Najwyższej Ukrainy.

ba Ukrainy ds. Spraw Technicznej Ochrony Informacji, Państwowa Służba Łączności Specjalnej i Ochrony Informacji oraz Operacyjno-Śledczy Zarząd Państwowego Komitetu Ochrony Granic. Przy prezydencie Ukrainy funkcjonują także:

Centrum Analiz Politycznych i Prognozowania oraz Rada Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony (SBNiO).

O strukturze organizacyjnej Służby Bezpieki Ukrainy decyduje prezydent państwa. Aparat

Oprac. własne K. Kraj

centralny odpowiada za stan bezpieczeństwa państwa, koordynuje i kontroluje funkcjonowanie pozostałych organów SB. Kierownictwo sprawuje szef, który osobiście odpowiada za wypełnianie zadań postawionych przed służbą. Szefa

Władimir Radczenko, ur. w 1948 r., generał armii, inżynier chemik, ukończył Wyższe Kursy KGB w Mińsku oraz kursy przy Wyższej Szkole Czerwonego Sztandaru KGB. Służył w organach KGB od 1971 r. W 1990 został zdjęty ze stanowiska i przeniesiony do czynnej rezerwy, gdyż był zwolennikiem niepodległości Ukrainy. W 1991 r. powrócił do służby w KGB jako naczelnik zarządu SBU Obwodu Tarnopolskiego, w 1994 r. był zastępcą szefa SBU, ministrem spraw wewnętrznych Ukrainy, w latach 1995 - 1998 i 2001 - 2003 przewodniczącym SBU Ukrainy. Był także zastępcą sekretarza i sekretarzem Rady Bezpieczeństwa i Obrony Ukrainy. Po „pomarańczowej rewolucji” został zdjęty ze stanowiska. W 2007 r. pełnił funkcję wicepremiera Ukrainy.

Leonid Derkacz, ur. w 1939 r., generał armii, absolwent Uniwersytetu Dniepropietrowskiego, od 1972 r. służba w KGB, absolwent Wyższych Kursów KGB, min szef Pawłogradzkiego KGB, od 1991 r. w SBU, najpierw Dniepropietrowsku - zastępca szefa zarządu obwodowego. Od 1992 r. przewodniczący Państwowej Służby Ukrainy ds. Technicznej Ochrony Informacji, od 1994 r. zastępca przewodniczącego SBU Ukrainy. W latach 1995 - 1998 szef ukraińskiej służby celnej. Od 1998 r. do 2001 r. przewodniczący SBU. Następnie deputowany do Rady najwyższej Ukrainy w latach 2002 - 2006.

Igor Smieszko, ur. w 1955 r., generał pułkownik, doktor habilitowany nauk technicznych, profesor, włada biegle językami angielskim, niemieckim i francuskim. Absolwent Kijowskiej Wyższej przeciwlotniczo-Rakietowej Szkoły Inżynierskiej, ukończył Akademię Wojskową Obrony Powietrznej Wojsk Lądowych im. A.M. Wasilewskiego, studiował na Uniwersytecie Harvardzkim, w Królewskim Narodowym Koleżu Obrony w Sztokholmie. Służy w armii od 1972 r., m.in. jako attache wojskowy Ukrainy w USA, w latach 1997 - 2000 był szefem Głównego Zarządu Wywiadu Ministerstwa Obrony Ukrainy, od 2003 do 2005 r. przewodniczącym SBU oraz członkiem Rady Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony Ukrainy. W grudniu 2005 r. został zwolniony ze służby.

Aleksandr Turczinow, ur. w 1964 r., działacz polityczny, absolwent Dniepropietrowskiego Instytutu Metalurgicznego, działacz Komsomołu, przewodniczący SBU od stycznia 2005 do września 2005 r., wicepremier Ukrainy w 2007 r., w marcu 2010 r. pełnił obowiązki premiera Ukrainy, przyjaciel i „prawa ręka” Julii Tymoszenko.

Igor Driżczianij, ur. w 1961 r., generał armii, absolwent Kijowskiego Uniwersytetu Państwowego, działacz polityczny i państwo-woy, w latach 1983 - 2003 pracował w organach prokuratury, m.in. jako zastępca prokuratora generalnego Ukrainy. Od 2004 r. był zastępcą przewodniczącego SBU, od września 2005 r. do 30 listopada 2006 r. przewodniczącym SBU, następnie zastępcą sekretarza Rady Bezpieczeństwa i Obrony Ukrainy. W październiku 2007 r. zdjęty ze stanowiska, przeszedł do rezerwy w 2008 r.

służby wybiera Rada Najwyższa Ukrainy, ale jego kandydaturę przedstawia prezydent. Zastępcy szefa SB powoływani są na jego wniosek, przez głowę państwa.

Departament Informacyjno-Analityczny bezpośrednio realizuje i koordynuje pracę komórek organizacyjnych aparatu centralnego oraz zarządów regionalnych w zakresie zabezpieczenia w informację i analizy właściwych organów państwa w celu zapewnienia bezpieczeństwa narodowego oraz ochrony suwerenności kraju. Jednym z ważniejszych departamentów centrali jest Departament Kontrwywiadu, funkcjonujący pod obecną postacią od stycznia 1998 r. Jego najważniejszymi kierunkami działania są: ujawnianie, uprzedzanie, zapobieganie i demaskowanie prób podejmowanych przez zagraniczne służby specjalne mogących wpływać na korzystny dla siebie rozwój sytuacji na Ukrainie; ochrona obywateli Ukrainy przed ich wciąganiem w działalność skierowaną przeciwko interesom własnego państwa; kontrwywiadowcze zabezpieczenie sił zbrojnych oraz innych formacji zmilitaryzowanych przed próbami przeniknięcia do ich organów kierowniczych dla zdobycia tajemnic wojskowych; ochrona wojska przed wpływami przestępczości zorganizowanej, ujawnianie korupcji i innych nieprawnych działań w sferze zmilitaryzowanej.

Ciekawą jednostką organizacyjną centrali SB jest Centrum Operacji Specjalnych w Walce z Terroryzmem, Ochrony Sądownictwa i Pracowników Organów Ochrony Porządku.

Od momentu powstania państwa ukraińskiego po rozpadzie ZSRR jednym z ważniejszych problemów młodej państwowości jest obrona przed próbami targnięcia się na jej suwerenność, integralność terytorialną, ustrój konstytucyjny oraz walka z przejawami działalności terrorystycznej. W ramach działań Centrum i jego Zarządu ds. Walki z Terroryzmem i Ochrony Sądownictwa, tj. od 1994 r. zostało przeprowadzonych ponad akcji 300 operacyjno-bojowych, podczas których zatrzymywano niebezpiecznych przestępców i oswobodzono zakładników. Prawdopodobnie ponad 200 członków ukraińskiego systemu sądowniczego oraz około 100 członków ich rodzin znajduje się pod ochroną tego zarządu bojowego.

Centrum Operacji Specjalnych w Walce z Terroryzmem, Ochrony Sądownictwa i Pracowników Organów Ochrony Porządku to następca ukraińskiej grupy Alfa. Ukraińska Alfa powstała 3 marca 1990 roku jako 10 Oddział Grupy „A” 7. Zarządu KGB ZSRR. Jak dotąd nic nie jest wiadome o sukcesach ukraińskich alforców w walce z terrorystami. Jednym ze specjalnych zadań wykonanych przez nich była ochro-

na i konwojowanie ładunków transportu morskiego z nowo wydrukowaną we Francji, Włoszech i w Kanadzie ukraińską walutą.

W 1998 r. na mocy dekretu prezydenckiego zostało stworzone Centrum Antyterrorystyczne przy SB, jako organ działający stale, którego zadaniem jest koordynacja działalności organów władzy wykonawczej dla uprzedzenia aktów terrorystycznych skierowanych wobec najwyższych przedstawicieli władzy i ważnych dla bezpieczeństwa obiektów.

Zadaniami postawionymi przed CA są: zbieranie, uogólnianie, analiza oraz ocena informacji o zamiarach terrorystów, opracowanie koncepcji i programów dla celów działalności antyterrorystycznej, prewencja, koordynacja i metodyczne zabezpieczenie profesjonalnego przygotowania kadr specjalnych pododdziałów SB, MSW, Zarządu Ochrony Państwowej, wojsk ochrony pogranicza oraz funkcjonariuszy Ministerstwa ds. Sytuacji Nadzwyczajnych.

Przygotowanie kadr dla Służby Bezpieki jest prowadzone w dwóch uczelniach: Narodowej Akademii SB Ukrainy oraz Fakultecie Przygotowania Śledczych dla SBU przy Narodowej Akademii Prawniczej im. Jarosława Mądrego. Akademia powstała w 1995 r. na bazie Instytutu Przygotowania Kadr SB Ukrainy. Sam instytut wywodził się z byłych Wyższych Kursów KGB z siedzibą w Kijowie. Od 2001 roku w Akademii są także kształcone kadry dla potrzeb wywiadu Ministerstwa Obrony. Jednym z wybitnych absolwentów Wyższych Kursów KGB w Kijowie był wieloletni szef Służby Wywiadu Zagranicznego Rosji generał armii Siergiej Lebiediew.

Pierwszym szefem SBU był generał Jewgienij Marczuk, jego następcami byli: Walerij Malikow, Władimir Radczenko, Leonid Derkacz, Igor Smieszko, Aleksandr Turczinow, Igor Driżczianij, Walentin Naliwajczenko. Od marca 2010 r. na czele SBU stoi Walerij Choroszkowski.

Wywiadem zagranicznym zajmuje się Służba Wywiadu Zagranicznego Ukrainy. Działa ona na podstawie ustawy: „O służbie wywiadu zagranicznego Ukrainy”, ze stycznia 2005 r. Jej podstawowymi zadaniami są: zdobywanie, analityczne opracowanie i dostarczanie informacji wywiadowczych najwyższym organom władzy państwowej Ukrainy, wsparcie przy pomocy specjalnych działań polityki Ukrainy w sferze ekonomicznej, politycznej i wojskowo-technicznej, ekologicznej oraz informacyjnej. Umacnianie możliwości obronnych, zabezpieczanie ekonomicznego i naukowo-technicznego rozwoju kraju. Następnymi zadaniami są zabezpieczenie bezpiecznego funkcjonowania ukraińskich instytucji poza granicami, bezpieczeństwa ich pracowników oraz rodzin, a także innych oby-

Walentin Naliwajczenko, ur. w 1966 r., absolwent Kijowskiego Uniwersytetu Państwowego, działacz państwowy, m.in. konsul generalny w Waszyngtonie, dyrektor służby konsularnej MSZ Ukrainy, zastępca ministra spraw zagranicznych, ambasador na Białorusi. Od grudnia 2006 r. początkowo p.o. przewodniczącego SBU, od marca 2009 przewodniczący SBU; był też zastępcą szefa SBU i kierownikiem Centrum Antyterrorystycznego przy SBU. W latach 1991 – 1993 studiował w Akademii Służby Wywiadu Zagranicznego Federacji Rosyjskiej.

Walerij Choroszkowski, ur. w 1969 r., działacz państwowy i polityczny, absolwent Kijowskiego Uniwersytetu Państwowego, prawnik, doktor habilitowany nauk ekonomicznych. Piastował wiele stanowisk, był m.in. zastępcą szefa administracji prezydenta Ukrainy, ministra ekonomiki ds. integracji europejskiej integracji Ukrainy, szefem służby celnej Ukrainy, od 2009 r. zastępcą szefa SBU, od marca 2010 r. szefem SBU, członek Wyższej Rady Prawnej Ukrainy. Ze świata polityki powracał do biznesu piastując wiele stanowisk kierowniczych.

wateli przebywających za granicą, a posiadających wiedzę o tajemnicach państwowych Ukrainy. SWZ Ukrainy uczestniczy w zwalczaniu terroryzmu, międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, handlu narkotykami, nielegalnego handlu bronią i technologiami do jej produkcji oraz nielegalną migracją. Podejmuje działania mające na celu przeciwdziałanie zewnętrznym zagrożeniom bezpieczeństwa Ukrainy, życia i zdrowia jej obywateli oraz zapewnić bezpieczeństwo jej majątku państwowego zagranicą.

SWZ Ukrainy – wywiad cywilny powstał na bazie wyłączonego ze struktur SBU Departamentu Wywiadu². Miało to miejsce 14 października 2004 r. Cywilny wywiad Ukrainy od 1991 r. ro-

Georgij Kowtun, ur. w 1930 r., generał major, od grudnia 1991 r. do grudnia 1992 r. naczelnik Głównego Zarządu Wywiadu SBU.

Aleksandr Szarkow, ur. w 1945 r., generał major, od stycznia 1993 r. do lipca 1995 r. p.o. i naczelnik Głównego Zarządu Wywiadu SBU.

Wiaczesław Abramow, ur. w 1948 r., generał major, od lipca 1995 r. do grudnia 1998 r. naczelnik Głównego Zarządu Wywiadu SBU.

Leonid Rożen, ur. w 1952 r., generał lejtnant, od lutego 1999 r. do listopada 2000 r. naczelnik Głównego Zarządu Wywiadu SBU.

Aleksander Czerewań, ur. w 1952 r., generał lejtnant, od grudnia 2000 r. do lipca 2003 r. naczelnik Głównego Zarządu Wywiadu SBU.

Nikołaj Małomurz, ur. w 1955 r., generał armii Ukrainy, od kwietnia 2005 r. do czerwca 2010 r. przewodniczący Służby Wywiadu Zagranicznego Ukrainy.

W tym okresie na czele cywilnego wywiadu ukraińskiego kolejno stali: generałowie: Georgij Kowtun, Aleksandr Szarkow, Wiaczesław Abramow, Leonid Rożen, Aleksander Czerewań, Oleg Sinianskij, Nikołaj Małomurz. Obecnie od czerwca 2010 r. na czele SWZ Ukrainy stoi generał major Grigorij Iliaszow. Ogólne kierownictwo nad Służbą Wywiadu Zagranicznego sprawuje prezydent Ukrainy, który powołuje przewodniczącego SWZ. Kadry wywiadu liczą około 4350 osób.

Przygotowaniem kadr dla wywiadu ukraińskiego, od maja 2007 r., zajmuje się Instytut Służby Wywiadu Zagranicznego powstały na bazie wydzielonego z Akademii SB Ukrainy Instytutu Przygotowania Kadr Wywiadu Zagranicznego.

Służby specjalne Ukrainy są najbardziej „przezroczystymi” ze służb państw byłego ZSRR, co jest związane z wieloletnimi próbami kształtowania ich pozytywnego image. Kierownictwo ukraińskich służb specjalnych starało się i stara się prowadzić politykę przekazywania maksimum informacji dziennikarzom. Ma to kształtować pozytywny wizerunek tych tajnych instytucji. Organizowane są także dla dziennikarzy tzw. dni otwartych drzwi. W tworzeniu pozytywnej atmosfery wokół specstżb Ukrainy w równym stopniu uczestniczy władza, opozycja jak i sami funkcjonariusze organów bezpieczeństwa śledzący przestrzeganie norm prawnych, tak krajowych, jak i międzynarodowych. Podobno w tej kwestii wystarczy uważnie przeglądnąć ukraińską prasę.

Przykładem takiego podejścia może być wystąpienie generała majora Walerija Krawczenko w niemieckim radiu w przeddzień wizyty w Niemczech prezydenta Leonida Kuczmy, w 2004 r. Krawczenko był formalnie odpowiedzialny za bezpieczeństwo ambasady Ukrainy, lecz faktycznie pełnił w Berlinie rolę rezydenta wywiadu SBU. Jako zwolennik jawności ogłosił, że Igor Smieszko – przewodniczący SBU i szef Głównego Zarządu Wywiadu SBU Oleg Sinianskij polecili ukraińskiej agenturze za granicą śledzenie poczynań przedstawicieli ukraińskiej opozycji. W rozmowie z dziennikarzami generał starał się nie naruszyć prawa i nie przedstawił żadnych dowodów czy też dokumentów na ten temat. Gotów był je natomiast przedstawić Prokuraturze Generalnej Ukrainy oraz komitetowi Rady Najwyższej ds. praw człowieka. Reagując błyskawicznie na ten niecodzienny incydent kierownictwo SBU, już po trzech godzinach od wystąpienia Krawczenki wyjaśniało wystąpienie generała jego problemami psychicznymi oraz odwołało go kraju po dziewięciu miesiącach pobytu w Niemczech, a nie po czterech latach jak było to zaplanowane.

ku funkcjonował pod takimi nazwami: I Zarząd Służby Bezpieczeństwa Narodowego Ukrainy oraz Główny Zarząd Wywiadu Służby Bezpieczeństwa Narodowego Ukrainy (wrzesień 1991 – marzec 1992). W latach 1992 – 2004 nosił nazwę Głównego Zarządu Wywiadu SB Ukrainy. Od lutego do października 2004 r. był Departamentem Wywiadu SBU.

Bardziej znanym incydem związany z działalnością ukraińskich służb specjalnych jest afera z udziałem majora Nikołaja Mielniczenko³ oficera ochrony prezydenta L. Kuczmy, który od listopada 1999 r. do września 2000 r. nagrywał rozmowy odbywające się w gabinecie prezydenta. Swoje sensacyjne nagrania przekazał przedstawicielom Ministerstwa Sprawiedliwości USA, ujawniając m.in. sprzedaż stacji radiolokacyjnych Kolczuga do Iraku. Skandal ten skończył się zamrożeniem przez USA pomocy finansowej dla Ukrainy.

W stosunkach Ukrainy z Rosją największą aferą było nakazanie opuszczenia Ukrainy przez 19 oficerów FSB przebywających w Sewastopolu. Zostali oni oskarżeni w grudniu 2009 r. przez szefa SBU Walentyna Naliwajczenkę o szpiegostwo, lecz sześć miesięcy później skandal zakończył się podpisaniem porozumienia pomiędzy FSB FR i SBU Ukrainy w sprawie wspólnego zabezpieczenia kontrwywiadowczego i zapewnienia bezpieczeństwa Flocie Czarnomorskiej. Porozumienie zostało podpisane przez nowego szefa SBU W. Choroszowskiego oraz dyrektora FSB Aleksandra Bortnikowa i ma obowiązywać pięć lat.

Mimo tych ocieplających się stosunków pomiędzy służbami specjalnymi Rosji i Ukrainy za szpiegostwo został w maju osądzony funkcjonariusz FSB Władimir Aleksandrow zatrzymany pod Odessą w styczniu bieżącego roku. Ponadto trwała walka propagandowa pomiędzy SBU i FSB. SBU Ukrainy otwarło muzeum poświęcone klęsce głodu (hołodomorowi) na Ukrainie oskarżając Rosjan o jej świadome sprowokowanie i realizację. Z kolei Federalna Służba Bezpieczeństwa w Centrum Kulturalnym FSB otwarła wystawę poświęconą walce organów bezpieczeństwa ZSRR z oddziałami nacjonalistów ukraińskich, jak też dokumentującą ich kolaborację z nazistami.

Oleg Sinianskij, ur. w 1970 r., generał major, od listopada 2003 r. do marca 2004 r. naczelnik Głównego Zarządu Wywiadu SBU, następnie do października 2004 r. naczelnik Departamentu Wywiadu SBU. Od października 2004 r. do marca 2005 r. przewodniczący Służby Wywiadu Zagranicznego Ukrainy.

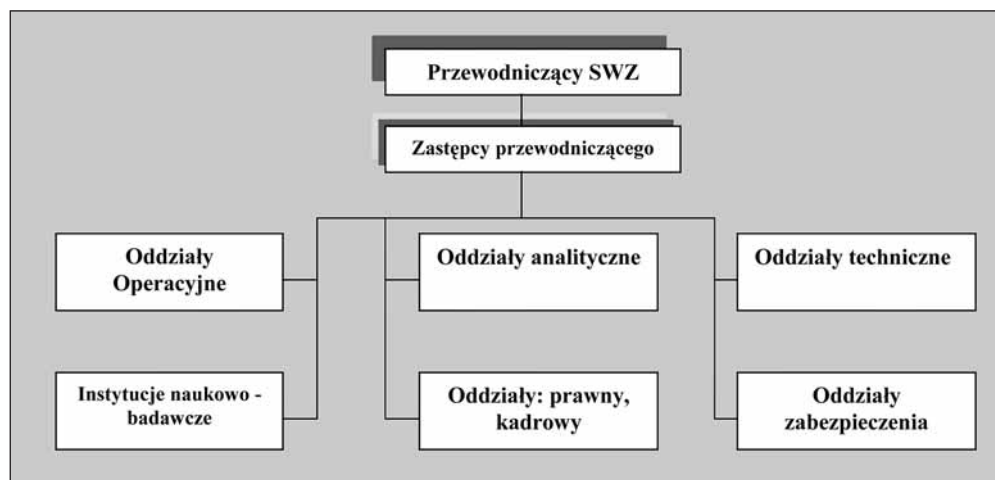

Grigorij Iliasow, ur. w 1965 r., generał major, absolwent Symferopolskiej Wyższej Szkoły Wojskowo-Politycznej, następnie wyższych kursów KGB ZSRR w Nowosybirsku. Ukończył także Ukraińską Akademię Zarządzania przy Prezydencie Ukrainy, magister zarządzania. Od 1986 r. do 2006 r. służył w organach bezpieczeństwa państwowego Ukrainy. Od 2006 r. był deputowanym Rady Najwyższej Ukrainy m.in. przewodniczący Komitetu Rady Najwyższej Ukrainy ds. Polityki prawnej, szef delegacji parlamentu Ukrainy do Parlamentarnego Zgromadzenia NATO. Od 18 czerwca 2010 r. przewodniczący Służby Wywiadu Zagranicznego Ukrainy.

Krótką historią współczesnych ukraińskich służb specjalnych jest nad wyraz interesująca. Reformy lub próby reformowania rozpoczęte a później wstrzymane przez prezydenta Wiktora Juszczenko, zmiany przeprowadzane przez obecnego prezydenta W. Janukowycza napisały i będą pisać nowe rozdziały w dziejach specstłużb naszego wschodniego sąsiada. Ciekawe zmiany przez lata przechodził Główny Zarząd Wywiadu Ministerstwa Obrony, co może być interesującym materiałem na kolejne artykuły o ukraińskich Stirlitzach.

Fot. archiwum autora

1. W skład jej kierownictwa wchodził m.in. Iwan Kaszuba, Wasyl Makar, Stiepan Mudryk, Petro Kozak czy Iwan Pawlik.
2. Departament Wywiadu SBU powstał w lutym 2004 r. w wyniku połączenia Głównego Zarządu Wywiadu i Głównego Zarządu „R”
3. N. Melniczenko służył w Zarządzie Ochrony Państwowej, jest to ukraiński odpowiednik BOR czy rosyjskiej FSO. Wcześniej był oficerem 9. Zarządu Głównego KGB.

Oprac. własne K. Kraj